

Esse detrei ori in septemana: Mercuri-a, Vineri-a si Dominic'a, candu o ocla intréga, candu numai diumetate, adeca dupa momentulu impregiurailoru.

Pretulu de prenumeratiune:

pentru Austria:	
pe anu întregu	8 fl. v. a.
" diumetate de anu	4 " "
" patraru	2 " "
pentru Romani'a si strainetate:	
pe anu întregu	16 fl. v. a.
" diumetate de anu	8 " "
" patraru	4 " "

ALBINA.

Prenumeratiunile se facu la toti dd. corespundinti a-i nostri, si d'adrepulu la Redactiune **Josefstadt, Langegasse Nr. 43**, unde suntu a se adresá si corespondintiele, ce privescu Redactiunea, administratiunea sau speditur' a; cate vorfi nefracate, nu se vor primi, éra cele anonime nu se vor publica.

Pentru anuuncie si alte comunicatiuni de interesu privat — se raspunde cate 7 cr. de linie repetirile se facu cu pretiu scadutu. Pretiulu timbrului cate 30 cr. pent. una data, se antecipa.

Viena 27 noem. 9 dec. 1868.

Intrerupseramu revistele nóstre de catu-va timpu, pentru a face locu interesantelor desbateri in caus'a de nationalitate. De atunci reactiunea européna a plecatu cu pasi gigantici in realizarea planuriloru sale spre nefericirea omenimeii.

In Spani'a, reactiunea a sciutu provoca conflicte între republicani si monarchisti. Meetingurile de color diferite in politica, navalescu cu forti'a unele a supr'a altor'a. Pana acum atacurile nu furu sangerose, si guvernului succede a sustiené securitatea si ordinea. Patriotii in se nu potu fi neingrigiti de venitoriu, cu atat'a mai vertosu cáci curtile legiuitórie se vor intruni numai in ianuariu a decide despre form'a guvernului; deci pana la intrunirea loru e cam lungu timpu, si pasiunile publice si-au cursu liberu.

La Rom'a reactiunea a sciutu face ca Santitatea Sa Pap'a se incuviintieze sentintia de mórte dictata a supr'a aloru doiu oficiiitaliani prinsu la subminarea unei caserne papali. Pedéps'a de mórte e stérsa mai din tóte statele europene, pentru c'a e contra spiritului santu alu crestinismului, contra umanitatei, contra teoriei dreptului penale, — dar Pap'a o incuviintieza. Ce desclinire mare este între Cristosu care a disu c'a „nu vre mórtea peccatosului, ci se se pocaésca si se fie viu“, si între asié-numitulu „vicariu alui Cristosu“ (Pap'a) care incuviintieza sentintie de mórte!

La Bucuresci reactiunea européna a restornatu unu ministeriu liberalu. Nu ni scimu altminte splicá schimbarile ministeriali (vedi-le mai la vale) cáci ministeriulu demissionatu a posiediutu si increderea Domnului si increderea camerei. Domnulu in cuventulu de tronu s'a mandritu de rezultatele activitatei ministeriului seu, a provocatu la chartiele de statu ce se urcasera, la drumurile ce se cladescu, la progresulu cultului si instructiunii, la starea in floritória a finantieloru. Camer'a din a sa parte, pe ministrulu demissionatu Ioane Brateanu l'alése de presiedinte alu seu cu 66 de voturi din 84. Atata incredere si de o parte si de alt'a, si totusi demissionare, fora ca acést'a se se motiveze! Caus'a trebuie se fie in strainetate.

Nu ne indoimu c'a presiunea unei singure poteri straine n'a potutu face acést'a, cáci ar fi compromisu onórea nationala. Va fi fostu presiune multilaterala, careia cauta se céda fie-care statu, daca nu vre se devina isolatu, internatu, prin ce si-periclitu mai multu si interesele si onórea.

Cu privire la acést'a cauza, gasimu o corespundintia démna de atentiune, datata din Paris 24 nov. si publicata in „Allg. Ztg.“ din Augsburg, carea a dese primesce corespundintie oficióse si din Vieni'a. Se dice intr'acést'a c'a atatu Parisulu catu si Turinulu si Berolinulu au trimisu suaturi la Bucuresci, — apoi continua: „Limbagiulu foiloru francesci, a celoru amice Austriei, ne impinge la presupunerea c'a Vieni'a a voitu se folosésca starea lucruriloru din principate ca punctu de manecare la o actiune militara eventuala. Ómenii pacii au multa neincredere catra politic'a lui Beust, éra partit'a militara nu si-ascunde simpatiele sale pentru cancelariulu Austriei.“

Orientulu este amenintiati de unu conflictu nou între Turci'a si Greci'a, din caus'a ajutorieloru ce grecii le trimitu rescoltiloru din Candia. Se afirma si se deminte de repetite ori esistintia unui

ultimatu turcescu catra Greci'a, caruia — in casulu resistintiei grecesci — i-ar urma rumperea comunicatiuniloru diplomatice. Atat'a este afara de indoieila, c'a Turci'a abié descatiandu-se de Romani'a — dupa ce precepú c'a interesulu ei recere amicétiá cu romanii, éra inimicéti'a mena ap'a pe mór'a straina — a cercatu aiurea a-si aprinde paie in capu.

Lupt'a pentru limb'a romanésca,

decurse in diet'a Ungariei intr'unu modu multu onoratoriu pentru noi romanii. Deputatii nostri luptara cu totii, unulu ca altulu, pentru acele-si principie de autonomia nationala. Inimicétiá nationalitatei nóstre i-au potutu vedé esprimendu-si liberu convingerile loru si afirmandu cu curagiu c'a mai esiste si vre se traésca acea natiune pe care atati barbari au dechiarat'o de mórta. In fati'a procedurii loru atatu de consecinte, unite, contielesc, trebuie se fie orbu celu ce nu vede c'a natiunea romana este un'a, compacta si solidaria, autonóma si nedependente precum in spiritulu si cugetarile sale, asié si in tóte intreprinderile nationali.

Principiele ce le desvoltara ablegatii nostri, sunt principie cunoscuté, sentite si adoptate de natiunea intréga, drept-aceea este de prisosu ca se intrámu in detaierea loru, ci vom vorbi numai despre impresiunea ce a facutu lupt'a si despre sperantiele ce nutrimu.

Impresiunile ce lupt'a le fece in strainetate, potemu dice c'a ni sunt preste totu favorabile. Strainetatea culta ce aderéza la principiulu suveranitatei poporului, neci pentru unu momentu n'a potutu se stee la indoieila intru a ni trimité aplausele sale, si neci potea fi altminte cáci dens'a aplaudéza fie-carui poporu ce si-afirma esistintia pe bazele moderne ale democratiei, libertatei si egalitatei.

Impresiunea la publiculu romanescu nu póte se fie mai putiena, cu atat'a mai vertosu, cáci elu este celu mai interesatu in cauza. Si-a vediutu mandatarii sei intrati in lupt'a cea mai gloriósa, stralucindu cu logic'a si adevérulu cum stralucescu stelele pe ceriu. Si daca nu potemu face desclinire între bravii nostri ablegati, caus'a este c'a neci pe ceriu nu poti descliní care stea este mai frumósa. Sunt inse stele cari se distingu prin lumin'a loru ce o revérta neacceptatu si in modu suprindietoriu, in tocm'a se destinsé pledarea ce dr. Aless. Mocioni fece santei nóstre cause nationali.

Precum bataliele producu ginerari mari, asié si luptele parlamentarie producu capacitati politice, barbati eminenti de statu, la popórale ce sunt in progresu éra nu in decedere. Luptele din diet'a anului 1861 scimu cu totii ce barbati impositanti ni-au datu natiunii si causei nóstre sante. Diet'a din 1868 vedemu c'a in asta privintia fu pentru noi si mai fructuóse; éra pe acei barbati pe cari — din amagire — ne dedasemu a-i crede de buni romani, ni-i deslucl' si aretá in adevérat'a loru valóre.

Sperantia nóstre in venitoriu se baséza pe credintia nóstre cea tare si multu lamurita prin desbaterea causei de nationalitate, apoi se baséza pe acele caractere romane ce ni le indegetá desbaterile si cari prin esemplele loru nu vor lipsi a formá si alte caractere de aceea-si calitate.

Lamurirea credintiei nóstre politice ni va dá luminarea poporului despre de-

torintiele sale de romanu, — éra acele caractere ni vor dá garanti'a despre moralitatea procesului in caus'a de nationalitate.

Astfelu inzestrati cu lumin'a si cu moral'a, vom dá peptu tuturoru atacuriloru ce le-ar porni a supra-ne contrarii esistintiei nóstre nationali.

Lupt'a va fi usióra cáci ne basámu dejá pre nisce rezultate castigate in cade-re nóstre de acum, precum am castigatu in tóte caderile de mai nainte. La 1836 candu magiarii decretara limb'a loru de oficiala, noi romanii invetiaramu a ni infintia scóle nationali. La 1848 magiarii decretara de magiari pre tóta partea barbatésca si femeiesca de juru imprejuru, noi atunci invetiaramu cum se manuesce arm'a intru a castigá cu dens'a respectu nationalitatei. La 1861 magiarii, in locu de o nóua cadere, ni dederu promisiuni, pentru cari ne apropiaramu de densii. In 1868 demintira promisiunile si prin o nóua lovitura ne invetiara se cercámu numai la noi si in noi simburele venitorului ce are se face glori'a natiunii romanesci.

Pré bine, lu vom cercá numai la noi, luminandu poporulu despre drepturile si detorintiele nationali, inspirandu-i moral'a carea se-i dee constant'a in catu se nu se póta plecá suprematisarii, precum trunchiulu celu grosu alu fagului nu se póte plecá ventului.

Lupt'a nóstre pentru limb'a santa romanésca se va continuá neintre-ruptu, nu-e iertatu se incete pana atunci, pana candu ori vom intrá cu totii in edificiu maretiu alu egaléi indreptatiri, ori se va trece si celu de pe urma copilu de romanu.

De la diet'a Ungariei.

Pesta 8 decem. 1868.

Desbaterile ce se mai continua, nu sunt de importantia carea se merite descriere detaiata. Bugetulu precum s'a votatu, vi-lu trimitu spre publicare. (Va urmá.) In cas'a magnatiloru eppulu Popu-Selagianu a vorbitu in caus'a de nationalitate, dupa indatinat'a maniera a S. Sale.

Astadi s'a publicatu santiunarea legii pentru nationalitati, si a legii in caus'a uniunii Transilvaniei cu Ungari'a.

Diet'a se va inchide joi la 10 óre.

Cuventarea deput. I. Popoviciu-Desseanulu in diet'a Ungariei la desbaterea causei de nationalitate in 28 noemvre.

Onorata Casa! (Sgomotu. Strigari: Recode! presiedintele face linisce cu clopotielulu). Recunoscu cumca paciintia onoratei Case póte se scada, de órace acestu obiectu se desbate de 5 dile, inse tienendu-se de obiectele cele mai importante, nu potu renuncia la cuventu. Voiu respectá inse scaderea paciintiei On. Case, si voiu cautá se vorbescu la obiectu catu mai pe scurtu.

E fora indoieila c'a o cestiune de nationalitate esiste in patri'a acést'a, si c'a acést'a cestiune inca nu e deslegata; e fora indoieila c'a, de órace esiste o cestiune de nationalitate in patria, esistu asisdere mai multe natiuni si nationalitati, si fiindu c'a e vorba despre egal'a indreptatire a acestoru multe nationalitati, proieptulu comisiunei centrali nu se póte primi neci din acea cauza pentru c'a acést'a nu recunóscé conditiunea suprema a egalitatiei de dreptu, adeca nu recunóscé esistintia acelor'a, cari trebuiescu egalu indreptatiti. Pan' acum inca se aflau proiepte de lege in obiectulu acést'a. Atare a fostu unulu proieptulu de lege in cestiunea de nationalitate la anulu

1861. Dar proieptulu acést'a macar a recuno-scutu si a numitu pre acele nationalitati, car-trebuie egalu indreptatite la cestiunea de nationalitate. Asié, domniloru, nu potu primi proieptulu comisiunei centrali si din acea causa, pentru c'a cas'a dechiarase mai de multe ori, cumca egalitatea de dreptu a nationalitatiloru se póte margini numai de integritatea si unitatea politica a statului, éra acum nu aflu c'a acestu proieptu s'ar estinde pana la otarele acesteia. Cáci egalitatea de dreptu nationalu ar pretinde la tóta intemplarea ca nationalitatiloru nemagiare se li se concéda intrebuintiarea oficiala a limbei, unde acést'a nu se impedece de unitatea statului. Tíer'a si pana acum a fostu impartita in municipie si totusi nimene nu póte negá c'a integritatea teritoriala si unitatea politica a tierii acesteia n'ar fi fostu neatinsa. Deci daca la municipie se concede ca limb'a nationalitatii ce fóрма maioritatea locuitoriloru municipiului, se se folosésca de limba oficiala, integritatea si unitatea politica a tierii nu e atacata, ci principiulu egalitatiei de dreptu e respectatu macar intr' atata in catu permite ca limb'a nationalitatiloru nemagiare se aiba acelu dreptu in municipie, ce limb'a magiara l'are la gubernare si in legelatiune. Dar, domniloru, proieptulu cestiunatu nu posiede principiulu egalitatiei de dreptu neci pe terenulu libertatii individuale, pentru c'a vedemu c'a cetatiénului magiaru i-e iertatu ori unde in patria, atatu la oficiele statului, catu si la ori-care municipiu, ori care judetiu, séu alte autoritati publice, a-si propune causele sale in limb'a sa propria si a presentá petitiuniele sale in limb'a sa propria, precum si a capeté resolutiuni in limb'a sa, pre candu cei lalti cetatiéni n'au a-cestu dreptu, si acestor'a chiar si in folosirea drepturiloru supreme politice pretotindene dreptu pedeca li stá in cale: gramatic'a limbei magiare, de la carea depinde intrebuintiarea drepturiloru politice ale cetatiéniloru nemagiari. Acést'a, domniloru, nu e indreptatire egala. Legelatiunea in Ungaria si-avea de scopu pana acum si mai alesu pana la anulu 1848, desvoltarea si latirea natiunii magiare. Tocm'a prin acést'a s'a vatamatu dreptulu nationaliloru nemagiare, deci acum e vorba a li vindéca drepturile vatamate si a face se incete neegalitatea de dreptu între natiunea magiara si cele lalte natiuni. Inse proieptulu comisiunei centrali neci-decum nu face acést'a. Apoi proieptulu acést'a mai are inca si acea sminta c'a, pre langa aceea c'a e fórté confusu incalcitu si dubiu, mai contine multe imposibilitati. Proieptulu acést'a d. e. dice cumca la tóte jurisdictiunile e limb'a magiara limba oficiala; dice c'a protocélele la jurisdictiuni se se pórté in limb'a magiara, si dice c'a si acolo unde a cincea parte séu maioritatea votantiloru póte cere a se portá protocélu si in alta limba, — totusi testulu magiaru e autenticu.

Mi permitu a intrebá pe On. Casa c'a cum se autentica protocélele jurisdictiuniloru? (Casí alu nostru!) de securu asiá c'a maioritatea universitatii respectivului comitatu lu dechiara de autenticu. Apoi sunt astfelu de comitate unde a patr'a séu a cincea parte séu si mai putieni diutre votanti precepú limb'a un-gurésca; deci aici cum va poté acést'a mica minoritate contra maioritatiei se autentice protocélele legitimu? De aceea candu dicu unii dd. c'a voiescu se stérge privilegiele, si totusi nu recunoscu dreptulu maioritatiei supra minoritatiei la municipie, prin acést'a tocma atunci totu acei domni santiunéza privilegiulu, fiindu c'a maioritatea o subordina minoritatiei, si demanda aceea imposibilitate cumca aceea se fie santu si autenticu la municipie, ce voiesce minoritatea, si nu aceea ce e convictiunea si voi'a maioritatiei.

Desi s'ar poté aduce nisce argumente din respectu administrativu pentru restringerea indreptatirii egale a limbei, dar e de totu

cu nepotintia a le si motivá din puntele de vedere ale justitiei, pentru ca in legile nostre sta scrisu ca in fati'a legii toti cetatenii sunt egali si cumca totu cetatienu se solvesce timbrulu in modu egalu pentru ca judetiulu se-i aduca sentintia séu decisiune; apoi unde e aici egalitatea? caci pre candu judele face dreptate ungurului unguresce, romanului nu o face romanesce, desí acest'a totu asemene solvesce timbrulu casí ungurulu; unii potu dice ca ast'a trebue se fie asiá pentru usiurint'a judelui; dá potu avé dreptu domniloru, daca purcedemu din acelu puntu de vedere, cumca de aceea e poporul, ca se sustiena pe domnii judecatori din sudorea sa; inse daca judecatoriulu existe pentru aceea, pentru ce ar trebui se fie in statu constitutiunali adeca pentru ca se sierbésca poporul aceluia, de la carele si-are plat'a, atunci se póte ascéptá ca acelu judecatoriu se judece in limb'a acelu poporu. (Strigari; e in lege!) Nu e in lege! Se dice in proieptulu comisiunei centrali ca se póte permite ca naintea judelui comunitatei, locuitoriulu respectivei comunitati se intrebuinteaze limb'a sa materna. Dá, domniloru, li se dá dreptulu acest'a in procese cu totulu neinsemnate, cate despre 12 fl. in asienuimitele „processe despre pui de gaina“, apoi se mai face si acea concessiune ca in asemene procese si naintea judecatoriului altei comunitati se intrebuinteaze limb'a comunitatii proprie; in fine este iertatu si aceea ca naintea judetiului cercuulu in asemene cause neinsemnate ce se tienu de competint'a aceluia, se intrebuinteaze limb'a de manipuliune a comunei sale. In privint'a acest'a provocu tocm'a la acei domni, cari dicu ca in tote voiescu a basá egal'a indreptaire numai pe libertatea individuala, provocu si-i intrebuda indreptairea egal'a a nationalitatiloru e aplicata si deslegata in spiretulu libertatii individuale prin aceste neinsemnate concessiuni naintea legii? dar aci sunt jurisdictiunile, judetiile, aci judecatoriile cambiale, aci judetiile cartii funduale, adi-mane vor fi si judetiile delegate de regimu, pe la cari proieptulu de lege eschide cu totulu indreptairea partii litigante nemagiare de a-si folosi limb'a sa propria. Domniloru, acest'a nu e indreptaire egal'a!

Multi asiá si le inchipuescu pe nationalitati, casí cum ele ar stá in opusetiune cu libertatea. Negu acest'a, domniloru, pentru ca nu potu despartí nationalitatea de libertate. Mari barbati unguri de statu au declaratu dejá ca intre libertate si nationalitate nu se póte face despartire, si de ar trebui se respundemu la acca intrebare ca carea s'o schimbámu pentru alt'a, nu am poté respunde. Pre catu de grandiosa e ideia nationalitatii in inim'a si preceperea ungurulu, si pre catu de contopita e cu libertatea, pre atata de sublimu si de perfectu s'a impreunatu nationalitatea cu libertatea in inim'a romanului.

Se afirma ca civilisatiunea ar fi contraria nationalitatii. O negu, domniloru! Nationalitatea mea de atunci a capetatu sboru mai mare decandu radiele civilisatiunii au inceputu a se reversá a sup'a ei; pre catu civilisatiunea se respandescé mai multu intre fiii natiunei mele, pre atata spiritulu nationalu se descépta mai tare, cu atata ideia de nationalitate e mai magnifica, si cu atata mai puternicu miscamentulu nationalu; deci civilisatiunea nu e inimica nationalitatii; ci datatoria de vietia. Pre unde numai s'a indigenatu civilisatiunea si li-

bertatea, nicairi n'am vedutu nationalitate apesata, dar am vedutu acolo, unde se intronara barbarismulu cu despotismulu. (Aprobati.)

Priviti, domniloru, la Poloni'a, ore civilisatiunea si libertatea este aceea ce tinde a sugrumá, a nemici nationalitatea si limb'a polona? Nu, domnii mei, nu civilisatiunea si libertatea o apésa, ci barbarismulu, forti'a brutá! Civilisatiunea e sciintia umanitatii. Umanitatea respectéza veri-ce ideia nobila a spiritulu omenescu, deci respectéza pre tote nationalitatile; nu se póte ca umanitatea se despretiúesca intr' altulu ceea ce respectéza si stima la sine si in sine. Dreptaceea nisuint'a nationalitatiloru nemagiare din Ungaria de a se face partasie la egal'a indreptaire nationala, nu sta in contrastu neci cu libertatea neci cu civilisatiunea. Din aceste motive, de órace proieptulu minoritatii respectéza integritatea si unitatea politica a statulu, ba chiar acest'a e scopulu lui; de órace indreptairea egal'a a nationalitatiloru e aplicata in modu practic in proieptulu minoritatii intr' atata, in catu ierta amintitele doue principie mari, si de órace modalitatile cuprinse in elu se potu modifica la casu de lipsa, de aceea credu ca numai proieptulu minoritatii pe bas'a principiiloru ce le contine, e capace a deslegá cestiunea de nationalitate asiá, ca de o parte deslegarea se coresponde egal'e indreptairi nationale, si de alta parte se satisfaca adeverateloru postulate ale patriei.

Domniloru, numai un'a mai amintescu. Mi tienu de detorintia a respunde dlui ablegatu C. Tisza la provocarea sa: se nu impedcámu aducerea legii in cestiunea acest'a. Me suprinde acest'a provocare, caci On. Casa pré bine scie cumca noi n'am fostu neci candu aceea cari se impedcámu deslegarea cestiunii acesteia, ba fórté de multe ori am declaratu si am rogatu pe On. Casa a deslegá catu mai curundu acest'a cestiune importanta. Si daca a trecut atata timplu fora ca cestiunea se se deslege, apoi nu suntemu noi cari se portámu vin'a; dara credu ca desí timplulu e fórté naintatu, totusi nu potemu trece prin cestiune numai asiá ca tieganulu prin raiu (csak amugy könnyedén) ei trebue se ni implinimu detorintia nostra de consciintia, detorintia nostra primita a supra-ne in fati'a alegatoriloru nostri, si in fine detorintia ce avemu ca patrioti pentru interesele si binele patriei comune. Deci respingendu acea provocare, respingend'o in numele meu si alu sotiloru mei de credintia declarámu totodata ca noi nu scimu portá frica amenintiariloru cu cari d. Tisza vol se ne sparie, intielegemu amenintierea cumca in casulu daca cestiunea de nationalitate nu s'ar deslegá de asta data, dora s'ar pune in aplicare urgisitele legi ce le-avuramu pan' aci in privint'a limbelor.

Cuventarea deput. Sigismundu Popoviciu in die'a Ungariei la desbaterea cauzei de nationalitate.

Onorata Camera! Cu putiene cuvinte voiu indegetá direptiunea de observatu in deslegarea cestiunei puse la ordinea dilei.

Dorindu a dá cuvintelor me mai multa importantia, voiu provocá la declaratiunile ce unu onor. membru alu guvernului le-a facutu dreptu programu alu seu.

In parerea mea modesta, multu on. ministru a observatu pré bine cumca:

desí constitutiunea nostra a statiunatu in decursulu aniloru din urma, vietia sociala inse n'a statiunatu,

era lucrarea neintrerupta a acesteia nu póte fi suspinsa, nu se póte impedca, — si tocm'a acest'a lucrare a creatu relatii noue intre cetatiemi acestei tieri;

in fine cumca greutatile cele mai mari ale problemei nostre consistu intru a precepe situatiunea astfelu lucrarea legii si lucrarea societatei se nu intimpine opusetiune un'a intr'alt'a,

caci acest'a ar fi nu numai spre daun'a singurateciloru cetatieni, ci si spre daun'a interesulu comunu alu patriei.

In adeveru, aceste observatiuni se referescu la situatiune numai generalminte; dar, dupa mine, ele sunt totodata pré bune a ni dá si modulu deslegarii cestiunei de nationalitate.

Vietia sociala in anii din urma, la noi casí pre aiurea si-a gasitu suprem'a expresiune a lucrarii sale tocm'a in nisuintiele nationalitatiloru.

Onorata Casa inca e convinsa despre acest'a, si-a pronunciatu convingerea candu promise in mai multe adrese cumca acest'a cestiune o va deslegá cu fratietate si cu egalitate in drepturi.

Neci eu n'am alta dorintia de catu a se deslegá cestiunea in pomenitele principie, si mi pare fórté reu ca proieptulu comisiunei nu s'a sciutu naltia la sublimitatea acestoru principie.

Despusetiunile din proieptulu comisiunei sunt in opusetiune cu dreptatea, ma sunt si vatematorie, periculose si nepracticabile.

Nu sunt drepte, caci pre candu unu cetatienu si-pote dá petitiunea in limb'a sa propria, era decisiunea o capeta totu intr'acesta limba, — pre atunci altulu capeta decisiune intr'o limba ce n'o cunosce, séu intr'o traducere defectuosa ori smintita. Despre dreptulu unuia se judeca din alegatiuni si documinte originale, era despre dreptulu celuia laltu din nisce traduceri.

Sunt vatematorie aceste, caci nu contieniu recunoscere legala a pretensiuniloru nationali, ei contieniu numai o concessiune facuta nesciintiei. Pre candu partii litigante i se ierta limb'a propria, pre atunci avocatulu trebue se serie unguresce desí acest'a inca s'ar poté exprime mai bine in limb'a propria, la tota intempleria s'ar exprime mai cu placere.

Sunt despusetiuni periculose, caci restringe usulu dejá esistente, si caci contieniu o declaratiune apriata cumca constitutiunismulu nu e capace d'a asecurá nationalitatiloru macar atata libertate, cata absolutismulu a fostu capace se li dee.

In fine despusetiunile din proieptulu comisiunei sunt si nepracticabile. Mai multi membri ai acestei On. Cameri, vor fi cunoscendu relatiunile nostre locali si vor fi sciindu ca in acest'a tiera sunt municipie ale caror'a reprezentantie preste totu séu in majoritate nu precepu limb'a unguresca. Proieptulu totusi pretinde ca protocoalele redese in limb'a unguresca se se autentice. Intrebu acum'a: cine se autentice protocoalele in astu-feliu de municipie?

Onoratulu nostru colegu Francesco Deák de unadi atingendu putientelu asta ce-

stiune; ni dise ca: elu nu tientescé la multi-mirea nationalitatiloru, ci la liniscirea congeintiei sale proprie. — Dar acest'a teoria nu ne póte duce la scopulu ce-lu dorimu.

Baronulu Iosifu Eötvös ministrulu in-vestimentulu n'afia cu cale a depune nationalitatile in camer'a de morti a municipieloru casí pre nisce mumfi. Acest'a observatiune numai atunci ar avé intielesu, daca d. ministru ni-ar concede cumca legile din 1836, 1840, 1844 si 1848 in privint'a folosirii limbei unguresci, nu sunt de catu nisce fasii (involotorie) de mumfi. Din parte-ni credu cumca asilulu ce-lu dá legea, nu este camera de morti.

D. ministru ni-a vorbitu despre o culme, despre o stanca nalta. Nationalitatile nisuescu tocm'a la acest'a culme, pentru ca se scape de potopulu proieptulu din comisiunea centrala. Denselu spéra si credu ca vor ajunge acolo, unde se se asiedie intre surori pentru a vietui in pace. Acest'a culme este proieptulu minoritatei, ce-lu recomendu atintinei DVóstre.

Póte ca proieptulu minoritatei are veri o scaderé. D. ministru, in a sa parere, a si gasitu un'a: „Nu vorbesecé despre modulu prin care s'ar poté constata nationalitatea singurateciloru cetatieni.“ Apoi ne intréba dsa: „Ce probe, marturii, confrontatiuni, la care foru are se se condemne cutarele a fi de o nationalitate séu de alt'a, — dupa ce scimu din esperintia cumca declaratiunile libere ale singurateciloru nu merita multu crediamentu?“

Este adeveratu, O. Casa! ca au fostu purerea si dora vor fi si in venitoriu atari individi caror'a pusetiunea loru periculosa séu nesecura li inspira sfiela, altii érasí pentru castigu séu favoruri si-au paresitu taber'a loru, — dar astu-feliu de proditori n'au potutu neci se strice aici, neci se folosésca aiurea. Daca d. ministru a adresatu in seriositate acest'a intrebare catra subscrietorii proieptulu minoritatei, apoi respunsulu meu modestu ar fi: pe acesti proditori se-i lasámu unde sunt, si se incredintámu caus'a numai sentiului moralu a fie-caruia.

Intre achiamatiuni sgomotose de consentire, d. ministru si-a finitu cuventarea cu declaratiunea ca: „nu este elocintia, nu potere, care se ne faca a repasí de pe terenulu concursulu liberusi a libertatei, pentru a ne retrage intre barierile privilegiiloru.“ — Fora neci o reserva me alaturu celor'a ce au facutu ovatiuni dlui ministru, caci dupa acest'a declaratiune nu mai potu presupune cumca d. ministru séu cei cari fecera ovatiunile, vor se partinesca proieptulu majoritatei; — nu mai potu densii se partinesca proieptulu majoritatei caci intr'acesta se esplica cursulu liberu astfelu ca pre candu unulu arc se cura 900 de orgii, celuia laltu i se dá o distantia de 1000 de orgii; — era libertatea se esplica astfelu ca ce unuia este iertatu, celuia laltu i se o-presce; — era privilegiulu celu atatu de infioratoriu, se sustiene, si inca se sustiene in favorea minoritatei, contra si spe daun'a majoritatei.

Proieptulu minoritatei, On. Casa! culmineza in urmatóriele principie, adeca respica:

- 1, unitatea politica a tierii si intregitate ei teritoriala,
- 2, recunoscerea nationalitatiloru prin legi positive,
- 3, recunósce cumca limb'a natiunei ma-

FOISIÓRA.

Adunarea generala a societatei literar-scientifice a romaniloru din Viena,

s'a tienutu in 27 nov. in otelulu „Wandl“, acurgendu unu numeru frumosu. Armonia si seriositatea desbateriloru fura demne de maréti'a misiune a societatei. Era frumséti'a adunarii o fece bravulu luptaciu nationale si protectoru alu muselor romane Il. Sa d. Alecu Hurmuzachi membru academieii romane.

D. presiedinte Georgiu baronu Vasilco deschise adunarea prin o cuventare bogata de idei bine sentite, pe carea dreptaceea o facemu se urmeze mai la vale.

Urmá apoi declamatiunea epopei „Dra-

gosiu“ de V. Bumbacu, insocitu de multe semne de placere.

Se dede socota despre averea societatei. De la intemeierea ei (16 iuniu a.c.) a spesatu 46 fl., i-a remasu in cassa cu totulu 510 fl. si 2 # contribuiti de membrii fundatori, spriginitori si ordinari.

Se facu bugetulu anulului venitoriu, in care se cuprinde si acest'a rubrica: pentru inchiriarea unei localitati in centrulu Vienei care se servésca de biblioteca, archiva si cancelaria 120 fl., si care localitate se fie totodata si locuint'a unui studinte lipsitu.

Suspindiendu-se siedint'a, se procese la alegerea comitetului nou: presiedinte G. br. Vasilco, vicepresiedinte Teodoru Filipescu, membri comitetului: Ioane Perlea, Teodoru Nica, Sierbanu Enacu, Samuilu Isopesculu, Ilariu Puscariu, Gavriila Buliga si Ipolitu Ilasiu, — era de suplinitori L. Nastasi, M. Grogorovicia si J. Bumbacu.

Finindu-se program'a, mai nainte d'a ne despartí, Il. Sa d. A. Hurmuzachi ni adresá cateva cuvinte pline de bunavointia si incuragiare, cuvinte ce le vom tiené a minte.

Unu june romanu.

Cuventarea dlui Georgiu baronu Vasilco la deschiderea adunarii generale.

Domniloru mei! Privindu la lumea din afara, esaminandu tote aparitiunile in vietia sociala, vedemu o activitate imensa a tuturoru popóraloru mari si mici, subordinandu-se sub unu puntu de vedere generalu, dirigendu-se spre unu scopu comunu, unu centru alu aspiratiuniloru nationale.

Unu poporu tintescé la unire materiala, altulu la egemonia in lume, pe alu treile lu vedemu lasandu altor'a si potere si mandria, multiamindu-se cu o lucrare pacinica, cu des-

voltarea intensiva a tuturoru puteriloru spirituali. Nóa, cari representámu numai o particia a familiei ce se chiama poporul romanescu, ce ni este, ce ni póte fi scopulu? Romanii paresindu Daci'a au lasatu poporul de acolo nu de préda barbariloru ci de monumentu viu alu mandriei romane, ca membru medilocotriu intre anticitate si lumea moderna, l'au lasatu de sentinela culturai in contra barbariei. Lasatu-l'au inse fora arme? Nu dloru mei! poporul acela a moscenitu o arma desí neveduata, dar cu atata mai puternica arm'a aceea se chiama „limba romanésca“, si spiretulu poporului de atunci cunoscendu misiunea cea mandra a limbei acleia a scrisu in inimele tuturor'a cu litere de focu. „Pastrati si desvoltati limb'a vóstra, caci ea vi este arm'a, ea vi este scaparea.“

Domniloru! limb'a nostra ni este nóa nu numai mediloculu celu materialu pentru intielegerea omului cu omu, ea ni este pote-

giare, carea forma majoritatea (relativa) tierii, este limba oficiala in guvernul si in autoritatile centrale; in fine

4, cumca limba oficiala in comitatele, orasiile, comunele autonome, este limba respectivei nationalitati din majoritate.

Acestea sunt, On. Casa! acele principie cari la deslegarea importantei chestiuni de nationalitate nu ni este iertatu a le trece cu vederea. De orace aceste principie lipsescu din proiectulu majoritatiei, delaturu acestu proiectu si spriginescu pre alu minoritatiei.

Vilelmu Dapsy colegulu meu dise ca nu partinescu proiectulu minoritatiei, caci acest'a restringe dreptulu minoritatiloru. Proiectulu comisiunei restringe drepturile majoritatiloru.

Enricu Stefanides onoratu domnu deputatu, afla cu cale se ni spuna aici in camera ca DSA este mare patriotu. Catu pentru mine, vreu se-i credu. Inse i negu dreptulu d'a acusa de nepatriotismu pre cei ce nu sunt de o parere cu DSA. Se pote ca pentru distanti'a lunga nu i-am auditu bine cuvintele, — si vreu se presupunu acest'a, caci la din contra asi fi acceptatu de la on. presiedinte se-lu chiami la ordine pentru spresuniile sale reu potrivite.

In fine Onorat'a Casa se-mi permita a da spresuniu acelei sperantie si convingeri firme a mele ca

precum astadi am salutatu cu bucuria intre noi pe deputatii croato-slavoni ce se infatisiara si ni vorbira in limba loru materna, i-am salutatu cu bucuria pre aceia pe cari in 1844 neci ca am voitu se-i ascultamu, — astfel va veni unu timpu in care toti cetatenii tierii, in urmarea desluciriloru si luminarii, in urnarea bunei vointe reciproke, in posesiunea si folosirea neturburatu a drepturiloru de nationalitate si a limbei materne, vor pote pasi aici fora ca cineva se-i acuse de peccatulu atacului asupra intregitatiei tierii;

permeteti-mi se credu ca nu se va considera la unii de peccatu, ceca ee la altii se considera de virtute, — adeca natiunea magiara care cu atata focu si iubescu natiunalitatea sa, va sci se stimeze si se respecteze acest'a iubire, acest'a alipire zelosa si in fiii altei natiuni.

Cuventarea deputatului V. Babesin
tenuu in casa reprezentativa a dietei ung. la chestiunea uniunii Transilvaniei.

Onorata casa! (strigari: recede!) Daca O. casa va ave unu picu de rabdare ca se me asculte nu voiu abusa de ea.

Proiectulu de resolutiune, ce am propusu onoratei case, nu respinge uniunea si legalitatea legiloru a supra uniunei, neci le face obiectu de discutie. Nu acest'a este punctulu ei de mancare; ba ea recunoste espresu trebuintia si folosulu uniunei intre Transilvania si Ungaria, inse pornesce din punctulu de vedere alu dreptatei si intereseloru poporului, din acelu punctu de vedere, din carele a purcesu, precum este cunoscutu unu pre naltu rescriptu maiestaticu catra dieta, si postulatu ei este casa acelu rescriptu ca adeca O. casa se nu tiena pre mortisiu la liter'a morta a legii.

Nici eu, O. casa, nu voiu se atacu asta data de a dreptulu legea in privintia uniunei adeca nici pe cea din Posionu, nici pe cea din Clusiu, nu voiu se accentuezu, ma nici se discut de peptele in forma: totusi, O. casa,

credu ca nu numai intru interesulu chestiunei de pe tapetu, ci din privintia la viitorulu patriei intregi, va fi de lipsa si de folosu, a me ocupá cevasi mai de aproape despre meritulu, esintia legii uniunei. Si asié eu, O. casa, voindu a traí cu dreptulu meu de reprezentante cu dreptulu de cea mai deplina libertate a grairii, vi spunu in generalu ca intre lege si lege este mare diferentia, mare descliniere. Cu totulu de alta valóre este legea drepta, legea adusa pe basea dreptatei, in asemenare cu o lege nejusta, si cu privintia la acest'a diferentia eu mi-am fostu luatú cutezare a pronuncia inca in diet'a de la 1861, si asta data repetu ca — legea despre uniune, fia ea macar de o suta de ori legale, drepta inse si corespondentia intereseloru poporului romanu, maioritatiei tierii, nime nu va cuteza a o numi. Si éca, acest'a este punctulu de vedere, din carele purcediendu proiectulu nostru de resolutiune, propune onoratei case ca se binevoiesca a respectá si poporulu, pe poporulu Ardélului, anume a asculta si vocea natiunei romane.

Audu dicendu-mi-se din tote partile: „lege avemu si de la aceea nu ne abatemu.“ — Pentru cei ce vorbescu astfelu, éra de dreptate si de interesulu poporului ni vor se scia, fie-mi iertatu a-mi spune macar numai obiectivminte opiniunea mea despre fondulu, esintia legii.

Este adevratu ca — existe lege, dar, dloru, cuprinsulu, materia acelei legi nici ca este obiectu de legelatiune. Dati-mi voia se esplicu acest'a asertiune. Va fi bine, repetu, a ni insemná acest'a si pentru viitoriu. (O voce: pentru ce?) Mintenu voiu spune pentru ce. Recunostu, dloru ca sfer'a de aptivitate si competintia unei legelatiuni, fia acest'a feudale séu reprezentativa, in catu pentru facerea de legi, dicu pentru „facerea de legi“, este nerestrinsa; dar totusi acest'a sfera de aptivitate si competintia nu se estinde, nu pote se se estinda mai departe, de catu a face legi pentru organizarea, administrarea, ascurarea tierii, pe care o reprezenta; a nemicí inse tier'a, a-i sterge esintia de statu, nu stá in poterea nici unei diete din lume. Pentru ca, dupa assiom'a suprema de statu, nici unu corpu legelativu nu pote se face o decisiune séu lege, pe care totu elu n'ar mai pote-o sterge séu modifica. Ve intrebu acum, dloru: unde este acea legelatiune in Transilvania, care ar mai pote se modifice séu, nemiciesca uniunea ce a decretat'o diet'a din Clusiu? — Se ne ferimu, dloru, d'a recunoste principulu urmatu la decretarea uniunii de principiu validu in viet'a de statu, se ne ferimu, dicu caci acel'a pote se-si isbandesca amaru in viitoriu!

Eu totu de un'am disu, si sustienu si asta data ca este pre bine si de folosu, se ni chiarificamu conceptele; am disu si repetu si la acest'a ocaziune ca — este mare descliniere intre o lege justa si competinte, si un'a nejusta si incompetente; si aci respundu acelu domni, cari punu intr'o categoria legea pentru desrobirea tieraniloru cu legea uniunei, respundu ca — tocmai din punctulu de vedere amintitu, e-te mare deosebire intre un'a si alt'a, precum peste totu este enorme deosebire intre o lege regulat'oria si imbunatat'oria a starii interne a tierii, si intre un'a, ce nemiciescu esintia, autonomi'a tierii. Ve rogu se concedeti ca articulu I. de lege alu dietei din Clusiu a nemicitu autonomi'a, esintia de statu a Ardélului; Ve rogu deci se pricepeti ca am avutu motive destulu de grave, din cari am purcesu,

candu ne-am adresatu Onoratei Case prin proiectulu nostru de resolutiune, provocand'o, se ne tiena atatu de rigurosú la lege, la acea lege, carea ori catu de legale ar fi ea dupa forma, in esintia ei, in cuprinsulu ei intrinsecu vatema interesulu poporului, vatema sentiulu comunu, consciintia maioritatiei din tier'a. (O voce: nu vatema!)

Poporulu Transilvaniei, séu celu pucinu natiunea romana din Transilvania neci o data n'a fostu si nu pote se fie multumita cu uniunea, séu mai dreptu dicendu, cu modalitatea prochiamaiei si punerii in lucrare a uniunei. Ast'a n'o pote negá nimenea, si apoi est'a este punctulu de plansore si de combatere contra uniunei, si — est'a Ve rogu se lu luatú in socotela si consideratiune, cu atatu mai vertosu caci desi noi in proiectulu nostru de resolutiune, anume in motivarea aceluia n'am negatu, ba nici n'am luatú la discutie legalitatea uniunei, — (O voce, pentru ca nu se pote lua.) Credu ca tocmai dupa cele mai susu aduse, tare se pote, dar noi n'am facutu acest'a pentru ca de o parte nu multa valóre atribuimu formei, de alta parte pentru ca n'am vrutu se vi iritamu spiritele, — totusi privindu la valorea interna si scopulu finale a legii si manecandu din acestea, asié credemu ca este invederatu, cumca ar fi pre de doritu, pre consultu si salutaru, atatu pentru Transilvania, catu si pentru Ungaria, atatu in folosulu natiunei magiare, catu si alu celei romane ca uniunea se se facea dupa modalitatea cum s'a intemplatú intre Croatia si Ungaria. Adevratu ca o uniune astfelu infintiatu ar fi uniune éra nu fusiune ca cea decretatu in Posionu si Clusiu, dar ea ar fi o binecuvantare.

Se-mi permiteti a Vi spune aci, dloru ca eu nu me magulescu cu credintia d'a ve pote capacita, si caus'a este, pentru ca DVóstre aveti in vedere numai interesulu propriu natiunale, apoi in contr'a interesulu seu este pre anevoia a capacita pe cine-va; totusi Ve rogu a recugetá ca in acest'a chestiune are si natiunea romana celu mai santu interesu alu seu, si ca si noi am pornitu din acestu interesu si pe elu ni-am basatu proiectulu de resolutiune; acum dara, candu vorb'a este de doue interese atatu de mari séu de interesele a doue parti insemnate, dora veti recunoste ca este de necesitate si importantia, a impacá ambele interese dupa dreptate ca intre frati; pentru ca, éra Vi repetu, dloru, legea DVóstre este o lege carea isbesce aspru intru interesulu maioritatiei poporului. Legea justa, dloru, se respecta de catra poporu si atunci candu ea suferu de scaderi formali; legea nedrepta — numai pana tienne poterea si volnicia. D'aci urmeza, ca este intru interesulu si folosulu ambeloru parti, ca se se posibiliteze o lege de natura unei inoiceli bilaterale. Uniunile intre tieri in tota lumea se intempla — nu prin simple legi unilaterali, ci prin conventiuni bilaterali.

Eu, O. Camera, am aretatu si splicatu punctulu pe care stamu noi cei ce am subscrisu proiectulu de resolutiune si nu mai am de disu, de catu a Vi recomandá acestu proiectu de resolutiune. —

Revista diaristica in chestiunea de nationalitate.

(u) Atatu diurnalele magiare, catu si cele gidano-magiare, n'au intardiatu a-si respica parerile despre portarea laudabila a deputati-

loru nostri nationali, mai alesude Dr. Alexandru Mocioni se ocupa intréga diaristica magiara, casí de incepatoriulu luptei. Cunoscemu deja parerile strainiloru in caus'a de nationalitate, si nu voimu aci de catu unele citatiuni cari demustra desclinitu despre Aless. Mocioni ca a storsu respectulu chiar a contrariloru nostri, celoru atatu de neindatinati a respectá séu a recunoste unu merit.

„Pester Lloyd“ consacrandu unu articlu de fondu luptei nationali, dise intre altele ca dintre vorbirile tiente in caus'a nationalitatiloru, cea mai splendida, a fostu a. dlu. Dr. Alexandru Mocioni, éra din partea magiariloru ce a alui Bartal si Br. Eötvös. — „Hon“ si „Hazánk“ scriindu asemene articlu de fondu recunoscú lui Mocioni capacitatea rara, si insusirile eminente ce-lu caracteriza, spriemendu si totdeodata si parerea de reu ca Mocioni nu e magiaru!

„Vasárnapi Újság“ lu caracteriseza in urmatoriulu modu: „Tenerulu Mocioni, acestu „lumen“, care a tiente in caus'a nationalitatiloru cu ocaziunea desbaterii o vorbire atatu de doctrinaria, predica cele mai revolutionarie principie cu o prevenire cavaleresca. Posiede capacitate, istetime si e omu de literu. Este in catu-va si pre increditu in sine. Totusi ni pare reu, ca nu e între noi“.

„Magyar Ujság“ respundiendu imputatiunei lui „Pesti Napló“ „Esti Lap“ si „Hazánk“ pentru publicarea vorbiriloru lui Mocioni in Magyar Ujság — desi cu spesele lui Mocioni insusi — dice urmat'oriele: „E forte daunosu lucru a suspitiuna nisuintiele nostre politice cu insinuatuni, din causa ca editorele foi nostre a alaturatu vorbirile dlu. Ales. Mocioni — cu conditiunile indatinat — chiar asié precum a alaturatu odatu si „Prenumeratiunea“ lui „Esti Lap“. Preste acestea, nu e adeveru ca d. Mocioni ar fi vorbitu pentru „desfacerea teritoriala a Ungariei“. Unele ca acestea pote afirmá numai atare foia subventionata a guvernulu, carea speculeza cu neghib'ia cetitoriloru, si neci de catu o foia liberala.“

Dupa acestea, neaprobandu in tote politic'a lui Mocioni, incheia in urmatoriulu modu: „In fine dlu Mocioni se numera intre acele capacitati culte, ale caror'a pareri merita se le cunosca totdeun'a cetitorii nostri.“ Am mai insira si alte citatiuni daca acestea n'ar fi de ajunsu a urca mandria ce aveau romanii si pana acum ca Mocioni — este între noi, e romanu.

Din comitatulu Temisiului, in 5 dec. 1868.

Cum precepu fratii magiari egal'a indreptatire a nationalitatiloru, ne-am convingu deplinu din procedur'a maioritatiei dietali. Acú suntemu curiosi a vedé cum o vor precepu domnii din capulu comitatulu nostru, la alegerea vice-comitelu alu treilea, ce se va tienne in 2/14 decemvre a. c. Pana acum, desi noi romanii (180.000 de suflete) facemu maioritatea absoluta a comitatulu, nu numai ca n'avemu comite supremu, ci — ce se vapore dora necredibilu; — n'avemu nici chiar unu vice-comite romanu, pre candu magiarii abie 8000 de suflete, au: comite supremu, vice-comite primariu, protonotariu, trei vice-notari, profotiscalu, preceptoru, doi esactori, si o multime de asesori iudiciali, protojudi, judi cercuali, referenti orfanali, jurasori, medici, espeditori, cancelisti, diurnisti, si cum se mai nu

rea poporului si simbolulu viitorulu seu, ea este scutul celu puternicu sub carele s'a sustienutu prin seculi de nevoie prin seculi de suferintie, poporulu nostru ca poporu romanu, ca se fie punctu de cristalisatiune pentru elementele culturofere in lumea orientala. Scri-sorea aceea am vediu'o si am ceti'o noi toti rostindu pentru prima ora cuventulu celu dulce: „mama“, am ceti'o rugandu-ne la Domnedieu: „tatalu nostru.“

Cum se pastramu si cum se desvoltamu limba nostra? Iertati-mi se vi povestescu o istoria: Unu betranu aflandu-se pe patulu mortii si vedindu fiii sei desuniti intre sine, ii chiami la patulu seu si dede fie-caruia dintre ei a rondulu fiindu ei 7 la numeru, 7 betie legate impreuna, provocandu-i a le frange. Nu era inse nici unulu in stare s'o face; vedindu ast'a betranulu, deslega legatur'a de betie si dede fiecarui fecioru cate unu betiu cu provocarea de a incerca de nou, si éta be-

tiulu indatu fuse frantu. Atunci dise betranulu: „copiiloru mei! ca aceste 7 betie sunteti si voi, si pe catu veti fi legati, uniti, nimene nu ve va pote rumpe, veti ride de furtunele vietii, deslegati inse ve veti perde.“ Asiá este si cu noi; asociati fiindu, vom invinge, desuniti vom fi invinsi, si rezultatulu cugetarii acesteia este societatea nostra. Inse legatura singura, asociatiunea ca atare numai, nu este product'oria, trebuie de datu formei si vietia si sufletulu celu invietiuitoriu, care este — lucrulu distributiunea si intrunirea lucrarii. Lucrulu produce fructe, distributiunea inlesnesce productiunea, reuniunea lucrulu cuprindiendu productele lucrulu simplu, ni dá unu ce nou, lucrulu simplu ni dá atome de sciintia, lucrulu unitu ni dá intregulu. Fie-care dintre noi posiede in sine o suma de dispositiuni spirituale, dintre cari se presentéza un'a — cu conturile binemarginite — ca diregátore, ca specialitate, subordinandu-se totodata sub legi

generale si standu cu cele lalte specialitati intr'o legatura pre strinsa, facendu unu inelu in lantiulu acel'a ce compune intregulu. Marindu inelulu, se maresce si lantiulu. Limbitulu aretandu istoriculu organismulu limbiloru, i deslucese multe epóce din istoria; istoriculu esplicandu juristulu vietia poporiloru, i dá unu medilocu accesoriu a organizá societatea dupa idealulu lui Platone in republic'a sa, Aristotele etc. dupa lege si dreptate. Asiá-dara, domniloru, conlucrandu toti, purcediendu de la periferia cea mare a tuturoru sciintieloru, tintinu spre unu centru, lu vom ajunge, si centrulu acel'a se chiami: cultur'a in limba nostra!

O cultura, domniloru, carea nu are de scopu a ne disvolta intr'unu modu unilateralu, carea nu se marginescu in cerculu unei sciintie speciale, ci carea tintesce la intregulu, intr'o limba, domniloru, scumpa noa peste totu, in limba aceea, in carea ne-a desmierdatu ca

copii mumele nostre, intr'o limba pe carea voimu se fundamu sórtea poporulu nostru. Inse ca se ajungemu acolo, trebuie, se-mi iertati spresiunea, se democratísamu scopulu nostru, se lucreze totu ce e romanescu impreuna cu noi, si aici vedu cu durere lipsindu multi frati de ai nostri, inse speru ca cunoscendu-ne scopulu se vor uní cu noi ca se lucrámú spre bunastarea mamei nostre si-i ascuru in numele tuturor'a ca vor fi primiti cu bratiile deschise.

La lucru, domni si frati! se conlucramu cu totii la misiunea product'oria de cultura a poporulu nostru, si devisa nostra se fie: Prin lucru la lumina, prin lumina la marire! —

Se traesca societatea nostra! Adunarea generala a societatei literare sciintifice romane din Vien'a, este deschisa.

mesce cea ceta nutrita de sudorea noastra. Ar fi dara timpulu, se tragemu unu picu de socotela cu fratii magiari, ce ne nedreptatescu mai multu de catu absolutismulu lui Bach.

De e bine de intrebatu, frati magiari, unde e comitatulu cu o maioritate absoluta de magiari si numai 8000 romani, si unde s'ar fi viritu romanii prin posturile comitatului in asiè mesura desproporcionata, cum v'ati incubatulu voi aici! Daca procedeti totu asiè, nu ve mirati ca noi trebe se consideramu comitatele romane numai de unu felu de institute providetorie pe sem'a glotei vostre!

Acum ne intorcemu catra voi, fratiloru romani, cari sunteti representanti comitatensi, si ve provocamu fratiesce, a ve infatisia toti cu totii pe 2/14 decemvre a. c. candu se va alege vice-comitele alu treilea, si se luati parte activa la acelu actu, nu ve mai dati amagiti de acei individi periculosi, cari dicu ca n'avemu omeni calificati pentru astfelu de postu, ca aceia sub masc'a romanésca venéza interesele loru si ale strainiloru. Aducati-ve aminte ca reprezentati 180000 de frati de ai vostri, cari si-au pusu tota increderea si sperantia in voi, dar ale caror'a interese vitali pan' acum au remasu ignorate! Feriti-ve de indiferentismulu si de servilismulu afurisitu, cu care le place strainiloru a ne caracterisa! Nu urmati pre cei ce se teraescu si cersiescu gratia si stringerea de mana a celoru ce dripindu-ne interesele nostre nationali, se opintescu a ne suprematisa! Si apoi daca totusi s'ortea ar voi, ca nici asta-data se nu potemu reesi: ni-am salvatu onorea, pre candu triumfulu contrarioloru nostri s'ema cu cantarea lebedei ce-si presinte ursia.

Vien'a in 3 dcc. 1868.

Dle redactoru! Binevoiti a trece in colonele pretiuitulu diuaru „Albina“ urmatorulu ratiociniu alu societatei bas. lit. a teologiloru romani din Vien'a, prin carele conformu §. 32 din statute venimu a aduce la cunoscentia o. p. starea presinte a societatei, in acea sperare, cumca vom face unu servitiu placutu mai alesu st. Domni membri onorari, cari au manifestatu unu interesu viu facia cu societatea nostra.

Cass'a societatei: la inceputulu anulu scolaristicu 1867/8 continea 111 fl. 90 cr. v. a. adeca 93 fl. 88 cr. in obligatiuni, 18 fl. 2 cr. in bani ga'ta; la finea anulu 127 fl. 23 cr. v. a. adeca 63 fl. 8 cr. in obligatiuni si 64 fl. 15 cr. bani ga'ta.

Elaboratele membriloru ordinari prelese in siedintiele de peste anu sunt urmat'oriele: „Ceva despre provocarea junimei la literatura“, prelésa de Ioane Marcianu; „Venirea Salvatoriulu in lume“, de Ioane Vulcanu; „Suveneri de caletoria“, de Stefanu Campianu; „Ceva despre religione“ de Iuliu Pappalvai; „Legislatiunea lui Licurgu si Solone“ de Ioane Serbu; „Crestinulu si insusirile lui“ de Ambrosiu Berindea; „Viéti'a n libertate ori mor'te striga toti“ de Stefanu Guliasiu; „Cateva trasuri din vietia si doctrina lui Luther“ de Ioane Rocsa; „Despre chiamarea omului“ de Simeone Toma; „Inriurintia moralitatei asupra desvoltarii poporului“ de Abelu Bociatu; „Misiunea preotulu“ de Alesandru Mica. Afara de acestea inca ne-am ocupatu si de traducerea catechismulu lui Deharbe, carele in cea mai mare parte e tradusu.

Pre sem'a bibliotecei, custat'orie din 513 tomuri, intre cari se afu nu pucine opuri interesante ale literaturéi nostre, din eaus'a marginiteloru medilóce materiali nu s'a potutu procurá multe dintre cele mai recinte frupte literarie. Din acésta cauza aducendu profund'a nostra multiamita O. Dni redactori ai diuarioru „Romanulu“, „Trompet'a Carpatiloru“, „Convorbiri literarie“, „Foi'a soc. lit. din Bucovina“, „Albina“ si „Amvonulu“ pentru trimiterea gratuita a st. Dloru diuarie, ni luamu libertatea a apelá la generositatea p. t. domni autori si diuaristi romani, se binevoiesca a ne sprigin' biblioteca nostra tramitendu-ne cate unu esemplariu din pretiosele Dloru opuri si diuarie. La acestu modestu apelu ne incurageza si indéma si impregiurarea, ca interesulu demustratu in favorulu societatei, potemu dice, ca este pana acum unu interesu nationale comune pentru romanimea din Vien'a, fiindu biblioteca nostra deschisa veri-carui Romanu fora nici un'a distingere.

In fine primésca M. O. Domnu Lazaru

Huza, notariu si assesore consistoriale in Gherla, destins'a nostra multiamita pentru multele si insemnatele sacrificie aduse in favorulu societatei nostre; precum si Clar. Domnu Dr. Gregoriu Silasi, vice-rectore in Seminarulu centrale gr. cat., carele ca conducatoriu alu societatei a desvoltatu celu mai nefatigatu zelu in tote, ce privescu prosperarea si inaintarea ei.

Iuliu Pappalvai m. p. Presiedinte.

Abelu Bociatu m. p. Secretariu.

Alesandru Mica m. p. Cassariu.

Romania.

Schimbarile ministeriali. Testulu demisiunii ministeriulu este acest'a:

„Mari'a Ta! Amu fostu mandri si ferici de increderea cu care Alteti'a Vostre, chiamandu-ne la ministeriu, a binevoitu a ni dá ocasiunea de a pune devotamentulu nostru in servitiulu Patriei si a Tronulu.

Acestu devotamentu inse ne face a crede, Mari'a Ta, ca este in interesulu Patriei si alu Tronulu se damu ocasiune mai multoru barbati de Statu eminenti se incungiure Tronulu mai de aprópe si se póta, prin luminele, esperiinti'a si patriotismulu loru, conduce natiunea cu puteri noúe spre destinariile sale; d'aceea depunemu in manele Mariei Tale demisiunile nostre.

Suntemu, cu celu mai profundu respectu Pré Inaltiate Dómne, ai Mariei-Vósire, pré plecati si supusi servitori:

N. Golescu; Antonu I. Arionu; I. C. Bratianu; P. Donici; D. Gusti; C. Heraclide.“

Ministrii noii sunt: Demetriu Ghica presiedinte, ministru de esterne si ad-interim la lucrarile publice; Mihaiu Cogalnicianu ministru de interne; Aless. G. Golescu ministru de finantie; Vas. Boerescu ministru de justitia; Ales. Papadopolu-Calimachi ministru de cultu si invetiamentu; colonelulu Duca ministru de resbelu.

La Dunarea de josu, decemvre 1868.

(Despre lucratori cailoru ferate. Numirea cailoru.) Dtaristic'a din Austro-Ungaria si cea austro-unguresca a nostra de la Bucuresci, alarmara lumea cu faimele loru despre o invasiune de lucratori prusesci, cari ar poté la casulu de lipsa se faca si servitiu in armata.

Aceste faime, preste acea ca sunt mintinóse, mai sunt inca si ridiculóse de totulu. Au nu este ridiculosu a presupune ca compania drumulu de feru si-ar dorí o speculatiune atatu de prósta, in catu se aduca lucratori din Prusia, se-li coste transportulu mai multu de catu profitulu? Mai adauge inca ca prusianulu e dedatu se traesca mai bine, prin urmare e si silitu se pretinda o plata mai mare pentru lucrulu seu.

Fiindu-ne vorb'a despre invasiunea de lucratori straini, se spunemu Austro-unguriloru ca nu compania prusésca Strussberg, ci compania austriaca Offenheim a cercutu de la ministeriulu romanu permisiunea de a importá 5,—6000 de lucratori. De atunci din Austria, anume din Galitia, curgu turme ne-numerate de lucratori slavi (mazuri, boici, unu soiú de ómeni, dintre toti europeni celu mai neformatu la fisionomia si la corpu, era cu necuratia lui te ingretiosieza, o privire ajunge ca. se te infiore) in catu ne inspaimenta despre venitoriulu societatei nostre in carea se arunca asemenea eleminte. ! ! Noi totusi suntemu obieptulu atacuriloru diaristice austro-unguresci, des' primimu de la Austria pre aceste eleminte ultime ale societatei sale, ale caror'a exportare i póte veni pré bine la socotela, caici loculu ce si l'a gotitu, lu póte plantá cu rase mai nobile.

Noi nu portamu frica de germanisare. Germania este departe era germanii se asimileza societatei. Ne tememu inse de slavizare fiindu tierile loru invecinate, si renoindu-si necontenitu invasiunile a supra-ne. Celu ce nu-si scie splicá acestu periclu, lu rogamu se privescu unu picu la Bucovina. — Despre tote acestea foile guvernulu din Bucuresci tacu, era cele opositiunale austro-magiare „Pres'a“ si „Tiera“ se bucura pentru ca denesele neincetatu chiama si ofteza — invasiuni straine.

Nu e destulu atat'a, plecarea nostra catra Austria merse si mai departe. Compania austriaca a drumuriloru de feru, reprezentata de Offenheim, nu primesce nume romanescu, des' noi i-am datu concessiunea cea atatu de scumpa tierii nostre. Dens'a fusionandu si confundandu caile romanesci cu cele ceseroregesci din Galitia, primi numele: „Kaiserl. köniigl. Lemberg-Czernowitz-Iassy-Eisenbahn-Gesellschaft.“ Auditi ómeni buni: „Kaiserl. köniigl. Iassy-Eisenbahn.“ Cu acestu nume s'a anuntiatu prin tote diurnalele d. e. „Presse“ 28 novembre. Compania Offenheim, ca se nu-si faca „consiliu de administratiune“ separatu romanescu, se margini a intari „Verwaltungsrath-ulu“ din Viena inca cu 8 membri, era la Iasi espuse numai pe 3 insi. — Ce s'ar dice candu caile Franciei ar portá firma rusésca, ale Austriei firma prusésca et vice versa? Unde s'a mai pomenitu de acestea? Neci chiar caile din Ungaria nu mai sunt „ces. reg.“ ci numai celea din tierile transilvane si astea din Romania.

Credeti ca Romania a replicatu contra acesteii numiri a cailoru sale? Defelu nu, n'a vrutu — cum am intielesu in ministeriulu lucrariloru publice — se faca superare unui ministru austriacu care inca e actiunariu.

Dupa tote acestea, cu ce fatia diariele din Austro-Ungaria potu acusa Romania de tendintie neamice contra Austriei? ori de aspiratiuni nationali? Nu le are biéta!

Economia.

Tergulu de Viena.

Pretiurile negótieloru sunt:

Table with 2 columns: Item name and price. Includes Bumbaculu Egiptianu, Nordamer, middl., Greescu, Levantinu 1., Persianu, Ostind. Dhol fair, Canep'a de Apatin, etc.

Odontine (pasta de dinti) in tigala de porcelanu cate cu 84 cr. La 1 ducina 20% scadere. Acésta pasta este mediloculu celu mai eminentu pentru curatirea dinteloru, pentru a pastra dintil sanatosi si forte albi, pentru a delaturá petr'a de dinti in modu nestricatiosu si fara dureri, pentru a intari gingii si a scuti de sangerare si de clatinare.

Elixir Balsamique (balsamu de dinti si de gura) aprobatu prin mii de medilóce ca mediloculu celu mai eminentu pentru curatirea gurei, improspetarea respirari, si pentru a tiené dintil si gingii sanatosi si curati, este a se folosi mai vertosulu dupa gustare. Unu flaconu 70 cr. La 1 duc. 20%.

Algontine (apa de dinti care incéta momentanu dorerea.) Uniculu medilocu recunoscutu pana acu contra chinuriloru dureri de dinti, are succesu momentanu si nu contine substantie spirituóse, tari si acre, o potu folosi si copiii. In sticle cu 35 cr. si cu 70 cr. La 1 duc. 20%.

Bruchpflaster. Se recomanda la surupaturi la barbati, pregatitu si recomandat de dr. Krüsi, medicu practicu pentru cel surupati, in Basel. In scatulá den plumbu, cu descriere 4 fl. v. a.

Cachou aromatise pentru a perde mirosulu reu din gura dupa fumare, dupa mancare, dupa beutura, precum: vinu, bere, s. a. neincungiuratu de lipsa candu se facu visite mai alese, la teatru, baluri s. a. Cachou se compune din plante curate ce corespund deplinu sanetati, este preservativa contra ruinaril dinteloru, contra dureril de dinti. De cate ori se folosease se sparge in dinti o pitula, prin ce se perde mirosulu reu. In scatulá cate 70 cr.

Oleu de peru, de Chinarinden pentru indesirea perulu si pentru intarirea radacinei lui. O sticla 70 cr. 20% la duc.

Dorsch-Leberthran adeveratu, oleiu, mediloculu celu mai eminentu la tote bótele de peptu si de plamuni, recunoscutu de calitate eminenta si de gustu bunu. O butelia cu 1 ori cu 2 fl. v. a. La o ducina de butelia 25% se scadu.

Eau antéphélique. Acésta apa pregatita din plante este unu medilocu reprobatu de ani pentru intinerirea, infrumetsierea si tocmiterea pelii si pentru perderea totala a tuturoru soluriloru de efflorescentie, precum rapuri, linte, besicute s. a. Unu flaconu 1 fl. 1 duc. 9 fl.

Franzbranntwein o sticla cu 1 fl. 50 si cu 80 cr. Balsamu pentru degeraturi in tigai cu cate 50 cr. v. a. alina catu se póte mai iute dorerea si vindeca chiar si degeraturi vechi, prin recomandatiune de mai multi ani si a agonisitu multumire generala ca unu medilocu recomandabilu.

Tinctura de dinti de Max Florian Schmidt, med. dr. si profesoru, alina dorerea, intaresce si este anticorbuta. Acésta tinctura facuta dupa receptulu originalu se folosece tare multu, de 1/2 de seculu, cu rezultatu eminentu, precum pentru a alina cu graba dorerea de dinti asiá ca apa intaritoria de gura; tinctura are 2 preferintie mari, ea este tare folositoria si pentru cftintatea ei face ca tote cele lalte fluiditati pentru dinti se se delature. Se capeta originala in sticlute cu 40 cr. la 1 duc. 25% scad.

Anodyne Neklace Childrens Theeth margica anglesa de dinti pentru a le pune la copii, ele consérva di; int Pretiulu 2 fl. la duc. 25%.

Table with 2 columns: Item name and price. Includes Polonia naturala, curatita, Inulu natural de Polonia, Moravia naturalu, Mierea naturala de Ungaria, Banatu alba, Ungaria galbena, Sementi'a de trifoiu din Stiria de cent., cea rosia curatita, lucerna italiana, francoésca, ungarésca, curatita, Talp'a lucrata (Pfandleder prim.), Corametti, Pelea de bou, uda cu corne, cea din Polonia de, lonia de, din Ungaria de, uscata cent., vaca, fora cap., vitielu, ou capetine, din Polonia cu capetine, Cleiulu pentru templari celu negru, celu brunetu, celu galben, Oleulu de inu, rapitia (rafinatu), terpentinu galitanu, rusescu, austriacu, Colofoniu, Smol'a negra, Unsore'a de cenusia din Iliri'a, Ungaria (alba), (albastra), Rapiti'a din Banatu, metiulu austriacu, Peru de capra din Romania, Lan'a de óie, cea de ierna, vera, mielu (fina), óie din Transilvania, Brail'a, Jalomitia, Romania mare, mica, tabaci (Gärber) din Romania, óie din Banatu, cea comuna, grósa, din Banatu tígai'a, vera din Besarabia, Unsore'a de porcu, Stanin'a afumata (loco), Cér'a din Banatu si din Ungaria, cea galb., cea nalbita, Prunele uscate, din (cont.)

Wurm-Tabletten de dr. Callond. Acestea sunt unu medilocu securu contra vermiloru, au unu gustu tare bunu, si pentru ace'a balailoru se potu dá in jocu. In scatulá areta cum se se folosésca, 40 cr. la 1 duc. 20% scad.

Pastilles digestives de Billin (turitie pentru mistuire, de Billin.) Pastilele de Billin produse din renuniat'a fontana alui Billinu contienu tote particelele consumat'orie din acésta apa minerala. Sunt de recomandat candu se oparece, la gariu in stomacu, candu se umfla pantecele, si candu stom. nu póte mistui, candu se manca ori se bé peste mesura, candu se rigat: la cataru cronicu in stomacu, candu se foloseacu ape minerala la atoni'a stomacului si a canalului matilulu, la ipocondria si isteria. Pretiulu: scat. 70 cr.

Sapunu aromaticu, medicinalu, de plante din munti. O bucata 40 cr. la 1 duc. 20%.

C. r. priv. Tannochinin-Pomade. Mediloculu celu mai bunu si siguru pentru crescerea perulu, dupa folosire de 8—10 zile s'a delaturatu de siguru si durabilu caderea perulu, s'a ajutoratu crescerea perulu. sustiene perulu móle si cu luciu in colóra-i naturala si impedeaca a se face metría. Este recomandat de multe autoritati in medicina si se-cine póte ceti epistole de recunoscentia. O dosa ajunge pentru 3 luni, pretiulu 2 fl.

Pate pectorale de apotecariulu Georgé in Francia. — Tablete pentru peptu contra catarulu, tusei, regusiei. O scatulá 70 cr. La 1 duc. 25%.

Untura pentru gusia (pe sem'a celoru gusiati) in sticlute la 40 cr.

Pastilles de chocolat ferruginen. Ciocolata pentru imbunirea sangelui si contra galbinarii. O scatulá 90 cr.

Balsamu pentru rani si stomacu ung. de Seehofer in sticla 40 cr.

Pulbere universale de mancare de dr. Gölla, pana acu neajunsu in efectulu seu in privati'a misturii, a curatirei sangelui, a nutrirei si intaririi corpulu. Devine, folosindu-lu in fie-care di (de 2 ori), ca medicina pentru multe patime dintre cele mai asupriose, precum nemistuirea, arderea cu fectura, inchuiatura matieloru, inteneria matieloru, slabirea membriloru, hemoroide de totu felulu, acrofulu, gusia, galbinarea, totu felulu de bete cronice, cangrena, dorere pedicica de capu, dentru hol'a de verme si de petra, flagma; e uniculu medilocu radicalu pentru artritis cronicu iradecinat si pentru tuberculosa. La cura de apa minerala face serviciu eminentu nainte catu si pana cata duréza cur'a si dupa cura. O scatulá mare 1 fl. 26 cr., un'a mica 84 cr.

Medilocu francesu, fluidu pentru a vapsi perulu, pentru a vapsi cu elu peru de totu felulu in negru, brunetu, blondinu, in 10 minute si durabilu, efectulu lui este cunoscutu pretutindene, in catu nu face trebuintia a-lu mai laudá. Unu aparatu, ad. 2 perli si doue scafe, 50 cr. Unu flaconu 2 fl. v. a.

Barthaar-Stangenpomade care posedie cele mai eminente insusiri de la pomada de susu, serveace pentru a ascurá pe tempu indelungatu crescerea perulu, pana candu acel'a prin influint'a pomadei va fi de ajunsu coloratu. Acésta pomada se póte folosi si ca pomada eminenta si neintrecuta de barba. Costa 60 cr.